

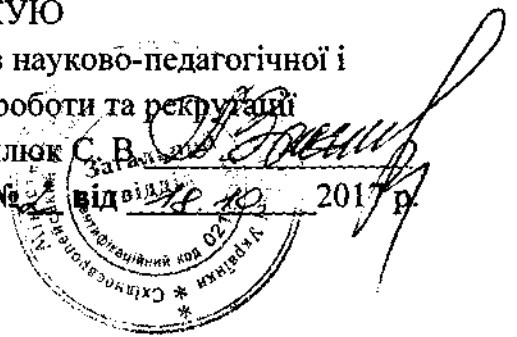
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 1 від 18.10.2017 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

**ДОСЛІДНИЦЬКІ МЕТОДИ В СФЕРІ ПСИХІЧНОГО
ЗДОРОВ'Я**

підготовки магістра

спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми

«Психологія», «Клінічна психологія»

Програма навчальної дисципліни «Дослідницькі методи в сфері психічного здоров'я» підготовки магістра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітніми програмами «Психологія», «Клінічна психологія»

Розробник: Федотова Т.В., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Рецензент: Вічалковська Н.К. кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 3 від 2 жовтня 2017 р.

Завідувач кафедри: (Засекіна Л.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології і соціології

протокол № 2 від 4 жовтня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни для студентів денної форми спеціальності 053 «Психологія» за освітніми програмами «Психологія», «Клінічна психологія» навчання подана у таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 – Психологія «Психологія», «Клінічна психологія» Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання – <u>VI рік</u>
		Семестр – <u>9-ий</u>
		Лекції – <u>20 год.</u>
		Практичні (семінарські) – <u>20 год.</u> Лабораторні – <u>24 год.</u> Індивідуальні – <u>0 год.</u>
		Самостійна робота – <u>76 год.</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації – <u>10 год.</u>
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	

Програма дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» за освітніми програмами «Психологія», «Клінічна психологія» подана у таблиці 2.

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 – Психологія «Психологія», «Клінічна психологія» Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання – <u>VII рік</u>
		Семестр <u>11-ий</u>
		Лекції – <u>10 год.</u>
		Практичні (семінарські) – <u>10 год.</u> Лабораторні – <u>10 год.</u> Індивідуальні – <u>0 год.</u>
		Самостійна робота – <u>102 год.</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації – <u>18 год.</u>
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Вивчення навчальної дисципліни «Дослідницькі методи в сфері психічного здоров'я» зосереджене на питанні методології наукового пошуку, а також процедурно-методичних особливостей проведення емпіричного психологічного дослідження (вибір теми, основних етапів роботи над науковим дослідженням, підбір методичного інструментарію, формування вибірки емпіричного дослідження тощо) в сфері психічного здоров'я, окремо розглядаються питання критеріїв та розладів психічного здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу пов'язані зі знаннями, які студенти отримали при вивченні таких дисциплін, як «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія», «Основи наукових досліджень в соціальній психології», «Психодіагностика», «Експериментальна психологія», «Математичні методи в психології», «Клінічна психологія», «Патопсихологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Методологія проведення наукового дослідження.
2. Психологічне дослідження в клінічній практиці.

Метою навчальної дисципліни «Дослідницькі методи в сфері психічного здоров'я» є підготовка фахівців, що володіють основами знань та вмінь проведення наукового дослідження, задля розвитку навичок аналізу та застосування результатів наукових досліджень у клінічній практиці.

Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із таких питань:

- оволодіння теоретичним матеріалом згідно навчальної програми курсу;
- висвітлення специфіки процедурно-методичних особливостей проведення емпіричного психологічного дослідження в сфері психічного здоров'я та його розладів;
- формування вмінь та навичок проведення психологічного дослідження (підбір психодіагностичного інструментарію, формування вибірки досліджуваних, аналіз та обробка результатів емпіричного дослідження);
- оволодіння дослідницькими методами вивчення психічного здоров'я та його розладів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- емпіричного та експериментального контексту застосування дослідницьких методів в сфері психічного здоров'я;
- ефективних методів планування психологічного дослідження;
- якісної та кількісної обробки отриманих даних наукового дослідження із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій;
- проведення аналізу та інтерпретації отриманих результатів з можливістю окреслення/визначення напрямків проведення консультативно-корекційної роботи.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» за освітніми програмами «Психологія», «Клінічна психологія» представлений у таблиці 3.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Методологія проведення наукового дослідження						
Тема 1-2. Поняття психічного здоров'я в контексті вивчення дослідницьких методів. Поняття психічних розладів особистості		4	2	2	10	-
Тема 3-4. Основи психологічного дослідження		4	2	2	10	-
Тема 5. Особливості психологічного обстеження дітей		2	6	8	12	4
Разом за змістовим модулем 1	68	10	10	12	32	4
Змістовий модуль 2. Психологічне дослідження в клінічній практиці						
Тема 6-7. Специфіка проведення психологічного дослідження в клінічній практиці		4	2	4	10	2
Тема 8-9. Методи психологічного дослідження в клініці: клінічне інтерв'ю		4	2	2	10	2
Тема 10. Дослідницькі методи у вивченні психічного здоров'я та його розладів: емпіричні, метаматичні, інтерпретаційні		2	6	6	24	2
Разом за змістовим модулем 2	82	10	10	12	44	6
Усього годин	150	20	20	24	76	10

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» за освітніми програмами «Психологія», «Клінічна психологія» представлений у таблиці 4.

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Методологія проведення наукового дослідження						
Тема 1-2. Поняття психічного здоров'я в контексті вивчення дослідницьких методів. Поняття психічних розладів особистості		2	2	2	16	2
Тема 3-4. Основи психологічного дослідження		-	2	2	14	2
Тема 5. Особливості психологічного обстеження дітей		2	2	2	20	4
Разом за змістовим модулем 1		4	6	6	50	8
Змістовий модуль 2. Психологічне дослідження в клінічній практиці						
Тема 6-7. Специфіка проведення психологічного дослідження в клінічній практиці		2	2	-	20	4
Тема 8-9. Методи психологічного дослідження в клініці: клінічне інтерв'ю		2	-	2	10	2
Тема 10. Дослідницькі методи у вивченні психічного здоров'я та його розладів: емпіричні, метаматичні, інтерпретаційні		2	2	2	22	4
Разом за змістовим модулем 2		6	4	4	52	10
Усього годин	150	10	10	10	102	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Методологія проведення наукового дослідження

1. Поняття психічного здоров'я.
2. Критерії та складові психічного здоров'я особистості.
3. Поняття індивідуального психічного здоров'я.
4. Поняття суспільного (суспільне або громадське) психічного здоров'я.
5. Поняття психологічного діагнозу
6. Психофізіологія як емпірична база психологічних досліджень.
7. Розвиток експериментальних досліджень в психології.
8. Поняття про наукове мислення. Принципи наукового мислення.
9. Методологічні принципи психології.
10. Структура наукового дослідження.
11. Методологічні основи психологічного дослідження.
12. Програма дослідження об'єкта та її складові частини.
13. Гіпотеза як частина теорії. Основні типи гіпотез..
14. Поняття про експериментальну взаємодію.
15. Особливості психологічного обстеження дітей.

Змістовий модуль 2. Психологічне дослідження в клінічній практиці

1. Класифікація методів психологічного дослідження. Поняття про експериментальні та неекспериментальні методи.
2. Спостереження як метод психологічного дослідження.
3. Біографічний метод у психологічному дослідженні.
4. Аналіз продуктів діяльності.
5. Бесіда, інтерв'ю та анкетування у психологічному дослідженні.
6. Стандартизовані опитувальники та тести як методи психологічного дослідження.
7. Кореляційне дослідження. Планування кореляційних досліджень.
8. Поняття про психологічний експеримент. Види експерименту.
9. Структура психологічного експерименту. Поняття про залежну та незалежну змінні.
10. Валідність експерименту: види валідності.
11. Роль експерименту у медичній психології, психотерапії та консультуванні.
12. Поняття про якісний аналіз результатів емпіричного дослідження.
13. Поняття про кількісний аналіз в емпіричних дослідженнях.
14. Узагальнення результатів емпіричного дослідження, формулювання висновків.
15. Наочно-графічне представлення результатів досліджень.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів, а її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ (табл. 5). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (дві по 30 балів кожна).

Таблиця 5.

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		МКР 1	МКР 2	
Т 1-5	Лаб 1-6	Т 6-10	Лаб 7-12	30	30	100
10	10	10	10			

Шкала оцінювання

Таблиця 6.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб. : Питер, 2002. – 528 с.
2. Венгер А. Л. Клиническая психология развития: состояние и перспективы // Вопросы психологии. - 2007. - № 5. - С. 3-12.
3. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження : навч. посіб. – Львів. – ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 242 с.
4. Глозман Ж. М. Общение и здоровье личности. – Москва : Академвидав, 2002. – 200 с.
5. Горбатов Д. С. Практикум по психологическому исследованию. – Самара : БАХРАХ-М, 2003. – 272 с.
6. Діденко С. В. Клінічна психологія : словник-довідник. – К. : Академвидав, 2012. – 320 с.
7. Детская патопсихология. – Москва : Когито-Центр, 2004. – 350 с.

8. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Психолінгвістична діагностика. – Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім. Лесі Українки, 2008. – 188 с.
9. Ильин Е. П. Психомоторная организация человека. – Санкт-Петербург [и др.] : Питер, 2003. – 382 с.
10. Карсон Р., Батчер Дж., Минека С. Анормальная психология. – Москва : Питер, 2004. – 1168 с.
11. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя). – Київ : Каравела, 2008. – 192 с.
12. Комер Р. Патопсихология поведения : Нарушения и патологии психики. – 3-е междунар. изд. – СПб. : Прайм - ЕВРОЗНАК ; М. : ОЛМА – ПРЕСС, 2002. – 604 с.
13. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики. – Тернопіль : Карт-бланш, 2005. – 406 с.
14. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Косенко А. Ф., Кочергіна Т. І. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я. – Київ : Інкос, 2002. – 272 с.
15. Левченко И. Ю., Киселева Н. А. Психологическое изучение детей с отклонениями в развитии. – Москва : Коррекцион. Педагогіка, 2005. – 136 с.
16. Ложкин Г. В., Мушкевич М. И., Бохонкова Ю. А. Психология здоровья человека. – Луганск : Ноулидж, 2012. – 288 с.
17. Максименко С. Д., Коваль І. А., Максименко К. С., Папуча М. В. Медична психологія. – Вінниця : Нова Кн., 2008. – 520 с.
18. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Патопсихологія підліткового віку. – Київ : Главник, 2008. – 192 с.
19. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології. – Київ : Главник, 2008. – 160 с.
20. Минченков А. В. Методы структурной психосоматики. – СПб. : ЮВЕНТА ; М. : Ин-т общегуманит. исслед., 2002. – 404 с.
21. Мира-и-Лопес Е. Графическая методика исследования личности / науч. ред. Н. А. Грищенко. – СПб. : Речь, 2002. – 152 с.
22. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. – Київ : Слово, 2012. – 464 с.
23. Морозов С. М. Клінічна психологія : навч. посіб. Ч. 1 : Психологія лікувальних впливів. Феномен плацебо / Ін-т післядиплом. освіти, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Ін-т післядиплом. освіти : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2001. – 114 с.
24. Морозов С. М., Музичко Л. В., Тімакова А. В. Психодіагностика. Тести. Методика та практика застосування. – Київ : ПО КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. – 220 с.
25. Мустафаев С. М. Изучение особенностей организации сознания у больных инфарктом миокарда и ишемической болезнью сердца // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 3. – С. 31-34.
26. Немов Р. С. Психология. В 3-х кн. – М. : ВЛАДОС, 2006. – 632 с.

27. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. – Київ : Центр учб.літ-ри, 2013. – 226 с.
28. Психология детей с нарушениями и отклонениями психического развития. – Санкт-Петербург : Питер, 2001. – 380 с.
29. Психосоматика : Взаимосвязь психики и здоровья. – М. ; Минск АСТ : Харвест, 2001. – 640 с.
30. Психофизиология : учеб. для студентов вузов / под ред. Ю. И. Александрова. – 2-е изд., доп. и перераб. – СПб. [и др.] : Питер, 2001. – 492 с.
31. Рауш Д. Т. Тест Роршаха : практ. рук. – М. : Когито-Центр, 2005. – 254 с. – (Психологический инструментарий).
32. Рибалка В. В. Психологія честі та гідності особистості: культурологічні та аксіологічні аспекти. – Київ : Інформ. Системи, 2011. – 428 с.
33. Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике: (Практическое руководство). – Москва : Апрель-Пресс : Изд-во Ин-та Психотерапии, 2004. – 222 с.
34. Співак Л. М. Діагностика і корекція "Я-концепції" молодших школярів з низьким рівнем навчальних досягнень. – Київ : Каравела, 2011. – 224 с.
35. Терлецька Л. Г. Психологія зрілості. – К. : Главник, 2006. – 144 с.
36. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. – К. : Главник, 2006. – 144 с.
37. Тодд Д. Основы клинической и консультативной психологии / науч. ред.: Б. В. Овчинников, В. А. Чулкова. – 3-е изд. – СПб. : Сова ; М. : ЭКСМО-ПРЕСС, 2001. – 762 с.
38. Федоренко Р. П. Психодіагностична практика у клініці : навч.-метод. посіб.. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. – 236 с.
39. Хохлова Е. В. Как избежать трагедии. От психологических травм в детстве - к суицидам в юности // Социальная педагогика. – 2010. – № 3. – С. 32-37.
40. Шамлян К., Кліманська М. Проективні методи дослідження особистості. – Львів. – ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 466 с.
41. Шевандрин Н. И. Основы психологической диагностики. В 3 ч. – Москва : Владос, 2003. – 336 с.
42. Яновская Л. А. Актуальность работы психолога в отделении детской онкологии // Вісник / [редкол.: В. В. Пастухва та ін]. – Київ, 2010. – Вип. 3 (13). – С. 160-162.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття психічного здоров'я. Критерії оцінювання психічного здоров'я.
2. Рівні психічного здоров'я за Б.С. Братусем. Групи людей з різними показниками психічного здоров'я.
3. Чинники психічного здоров'я особистості. Межі психічної норми і психічних розладів
4. Методика проведення наукового дослідження.
5. Поняття: «генеральна сукупність», «вибірка дослідження».
6. Специфіка застосування організаційних методів в клініці.

7. Специфіка проведення емпіричного дослідження в клініці.
8. Особливості клініко-психологічного обстеження дітей.
9. Обсерваційні методи в клінічній практиці.
10. Експеримент в клінічній практиці: специфіка проведення.
11. Валідність експерименту: види валідності (внутрішня, зовнішня, конструктивна, операційна, індивідуальна, статистична).
12. Психодіагностичні методи в клінічній практиці: стандартизовані тести.
13. Надійність та репрезентативність тесту. Способи визначення надійності тестів.
14. Валідність тесту. Нозологічна валідність тесту. Критерії валідності.
15. Особистісні опитувальники в клінічній практиці.
16. Методи суб'єктивного шкалування в клінічній практиці.
17. Методи самооцінювання в клінічній практиці.
18. Проективний підхід у діагностиці особистості
19. Психодіагностичні методи в клінічній практиці: анкетування та бесіда.
20. Поняття анамнезу: медичний та психологічний анамнез.
21. Модель (структура) клінічного інтерв'ю.
22. Особливості проведення клінічного інтерв'ю з сім'єю.
23. Праксиметричні методи в клініці (прийоми аналізу процесів і продуктів діяльності: хронометрія, професіографія, оцінка виконаної роботи)
24. Біографічні методи (прийоми дослідження життєвого шляху, вивчення документації).
25. Математичні методи (описова статистика).
26. Математичні методи (кількісні методи: кореляційний аналіз, регресійний аналіз, факторний аналіз)
27. Методи порівняння вибірок досліджуваних: Т-критерій Стюдента, Х квадрат.
28. Інтерпретаційні методи (генетичний та структурний).
29. Поняття статистичного критерію та рівня статистичної значущості.
30. Діагностика сприймання: критерії та методи.
31. Діагностика уваги: критерії та методи.
32. Діагностика пам'яті: критерії та методи.
33. Діагностика мислення: критерії та методи.
34. Діагностика інтелекту: критерії та методи.
35. Діагностика емоційної сфери: критерії та методи.
36. Діагностика характеру та акцентуацій особистості: критерії та методи.
37. Діагностика мотиваційної сфери: критерії та методи.
38. Діагностика вольової сфери: критерії та методи.
39. Діагностика депресивної симптоматики: критерії та методи.
40. Характеристики особистісного опитувальника FPI.
41. Характеристики особистісного опитувальника MMPI.
42. Особливості застосування тесту Роршаха.
43. Особливості застосування проективної методики «Піктограма».
44. Особливості застосування тесту Люшера.
45. Особливості застосування методики «Незавершені речення».

46. Особливості застосування тесту Сонді.
47. Особливості застосування методики «Семантичний диференціал».
48. Особливості застосування методики ТАТ.
49. Методика С. Розенцвейга.
50. Особливості застосування тесту «Неіснуюча тварина»
51. Особливості застосування тесту «Намалюй людину».